

Existují dvě odlišné varianty, které je nutno vzít v úvahu, když řešíme případ závažné klinické ileitidy v chovu.

AKUTNÍ FORMA

První varianta se týká vzplanutí onemocnění s výraznými klinickými příznaky, které zahrnují hlavně průjmy a mortalitu.

Tento případ se většinou vyskytuje v chovech s akutní neboli hemoragickou formou onemocnění. Jakmile potvrdíme diagnózu choroby na základě klinickopatologických nálezů, je potřeba začít s protokolem postaveným na agresivní terapii.

Nemocná prasata je potřeba injekčně léčit účinným antibiotikem. Navíc celý turnus musí dostat rozpustná antibiotika v pitné vodě po dobu pěti až sedmi dnů s následným kontrolním vyšetřením. Mnohdy je potřeba ještě pokračovat v následné terapii přidáním antibiotik do krmiva po dobu dvou týdnů.

Terapie vzplanutí akutní formy onemocnění je velmi frustrující, protože zvířata vykazující klinické příznaky se nachází již v druhém týdnu průběhu choroby. To znamená, že přežití nemocných prasat není příliš časté a dochází k jejich úhynu v následujících 7 až 10 dnech, ať už uděláte cokoli.

Existují mnohá rozličná antibiotika, která jsou účinná proti infekci *L. intracellularis* a jsou k dispozici v různých lékových formách (injekční, rozpustná nebo jako doplněk do krmiva). K dispozici je mnoho studií s prasaty vystavenými experimentální čelenži, které prokázaly účinnost makrolidů, linkosamidů, chlortetracyklinu a pleuromutilinu proti *L. intracellularis* (McOrist a kol., 1996, 1997, 1999; Winkelman, 1996; McOrist & Morgan, 1998; Franca & Guedes, 2008; Guedes a kol., 2009; Franca a kol., 2010).

Jak jsem zmínil v předchozích článcích, tato vzplanutí akutní formy onemocnění jsou obvykle spojena s masivním používáním antibiotik v časně fázi chovu prasat, což neumožňuje kontakt zvířat s infekčním agens a následkem toho nedochází k vytvoření imunity.

Nově naskladněné chovy jsou vystaveny vyššímu riziku ileitidy, protože tam prasničky tvoří 100 %.

CHRONICKÁ FORMA

Druhou variantou onemocnění je zvýšený klinický výskyt zeleného pastovitého průjmu u prasat na odchovně, který je provázen několika izolovanými případy hemoragického průjmu a mírným zvýšením úrovně mortality.

PO detekci makroskopických lézí naznačujících, že se jedná o ileitidu, následuje laboratorní průkaz onemocnění a terapie s cílem významně snížit výskyt průjmů a zastavit mortalitu.

Nejrychlejší a nejúčinnější terapeutický protokol v takovém případě je použití rozpustných antibiotik v pitné vodě, vzhledem k tomu, že u nemocných prasat dochází ke sníženému příjmu krmiva. Jak již bylo zmíněno dříve, lze vybrat různá antibiotika s dobrými výsledky, jako je například tiamulin (McOrist a kol., 1996; Palzer a kol., 2001), tylozin (Normand a kol., 2002), tylvalozin (Franca & Guedes, 2009), chlortetracyklin (Collins a kol., 2001), doxycyklin (Kyriakis a kol., 2002), linkomycin (Wilkeman a kol., 2002) a leukomycin (Guedes a kol., 2009).

Opět platí, že v chovech s touto variantou onemocnění se pravděpodobně jedná o nepravděpodobnou či opožděnou expozici prasat *L. intracellularis*, což následně znamená vývoj závažných případů choroby.

ANTIMIKROBIÁLNÍ SENZITIVITA IN VITRO

Nemáme žádné náznaky toho, že *L. intracellularis* může být rezistentní na jakékoli antibiotikum. Když vezmeme do úvahy malý počet publikací týkajících se in vitro antimikrobiální senzitivity izolátů *L. intracellularis* (McOrist a kol., 1985; Watanaphansak a kol., 2009; Yeh a kol., 2011), je jasné, že se objevují nesrovnalosti, pokud jde o in vitro a in vivo citlivost. Některé molekuly totiž neprokázaly dobrou účinnost in vitro, ale v in vivo studiích měly dobrý efekt. Dobrým příkladem takovýchto antibiotik jsou tylozin a linkomycin. Avšak mnohem větší pozdvižení vyvolala studie autorů Watanaphansak a kol., 2009 (obrázek 1). Ti totiž porovnávali více rozdílné izoláty *L. intracellularis* ze svého archivu a prokázali rozdíly v citlivosti mezi izoláty na stejné antibiotikum. Proto je potřeba provést více studií, abychom lépe porozuměli antimikrobiální citlivosti u různých kmenů *L. intracellularis* po celém světě.

TABULKA 1.

Souhrn intracelulárních a extracelulárních hodnot MIC pro 6 antimikrobiálních látek u 10 izolátů *L. intracellularis*, přičemž šest bylo získáno ze severní Ameriky a čtyři z Evropy. Hodnoty měřeny pomocí tkáňových kultur s 5-ti denní inkubací.

Kmen L.i.	Země původu	Rok	Počet pasáží	Antimikrobiální přípravky											
				Karbadox		Chlortetracyklin		Tylozin		Linkomycin		Tiamulin		Valnemulin	
				Intra MIC ^a	Extra MIC ^b	Intra MIC	Extra MIC	Intra MIC	Extra MIC	Intra MIC	Extra MIC	Intra MIC	Extra MIC	Intra MIC	Extra MIC
PHE/MN 1-00	USA	2000	169 170	0.125 0.25	16 16	8 4	64 32	8 2	64 64	>128 >128	>128 >128	0.125 0.125	4 8	0.125 0.125	0.25 0.25
VPB4	USA	1991	165 166	0.25 0.25	32 32	4 16	64 64	8 32	128 128	>128 >128	>128 >128	0.125 0.5	32 8	0.125 0.125	2 0.25
KKumn04	USA	2004	17 18	0.125 0.125	4 4	32 16	32 64	0.5 0.25	1 1	16 16	>128 >128	0.125 0.125	1 1	0.125 0.125	0.125 0.125
NWumn05	USA	2005	21 22	0.125 0.125	16 8	64 64	64 64	8 4	>128 128	>128 >128	>128 >128	0.125 0.125	16 8	0.125 0.125	4 1
DBumn06	USA	2006	8 9	0.125 0.125	4 4	0.125 0.125	32 32	4 4	128 128	>128 >128	>128 >128	0.125 0.125	4 8	0.125 0.125	0.25 0.25
45216-06	USA	2006	7 8	0.125 0.125	8 8	64 64	64 64	2 2	64 64	>128 >128	>128 >128	0.125 0.125	8 4	0.125 0.125	0.5 0.5
D15540	DÁNSKO	1998	19 20	0.125 0.125	4 4	0.25 0.25	64 32	1 0.5	4 2	32 16	>128 128	0.125 0.125	4 2	0.125 0.125	0.125 0.125
LR189/5/83	V.Británie	1983	14 15	0.125 0.125	1 1	0.5 0.5	64 64	1 1	16 16	16 16	>128 >128	0.125 0.125	4 4	0.125 0.125	0.125 0.125
963/93	V.Británie	1993	35 36	0.125 0.125	1 1	16 8	32 32	1 1	4 4	8 8	64 64	0.125 0.125	2 2	0.125 0.125	0.25 0.25
916/91	V.Británie	1991	16 17	0.125 0.125	1 1	8 2	64 16	2 0.5	4 2	64 8	64 32	0.125 0.125	2 1	0.125 0.125	0.125 0.125

TERAPIE VERSUS PREVENCE

Není podstatné, jestli se v chovu potýkáte s akutní nebo chronickou formou ileitidy, terapie vzplanutí onemocnění je nutná, abychom zabránili ztrátám. Avšak protože se tato ohniska onemocnění objevují u prasat na počátku výkrmu, medikace je vždy nákladná a musíte počítat s ekonomickými dopady v důsledku snížených přírůstků a mortality. Bohužel neexistuje žádná specifická léčba subklinické formy onemocnění. Pokud se objeví podezření, že výsledky chovu ovlivňuje subklinická forma ileitidy, řešení spočívá v preventivních opatřeních.

Na závěr lze říci, že prevence je ideální způsob kontroly ileitidy a ta bude předmětem dalšího článku.